

Anvisningar för statsbidrag för socialtjänsten och sjukvårdens beredskap 2027

Börja med att läsa anvisningarna

Läs anvisningarna innan ni fyller i och skickar in ansökan.

Anvisningarna för statsbidraget beskriver vilka som kan ansöka, vad ni kan använda bidraget till, hur ni ansöker och vilka villkor som gäller.

Vilka kan ansöka?

Kommuner kan ta del av statsbidraget.

Vad kan ni använda statsbidraget till?

Syftet med statsbidraget är att kommunerna ska genomföra åtgärder för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap så att verksamhet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård kan upprätthållas under höjd beredskap. I ansökan ska ni bara ta med de åtgärder som ni planerar att genomföra med statsbidraget.

Med *socialtjänst* avses verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

Med *hälso- och sjukvård* avses verksamhet som en kommun ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Med *höjd beredskap* avses antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.¹ Vid högsta beredskap är Sverige i krig. Skärpt beredskap kan ske till exempel vid krig eller konflikter i Sveriges närområde, eller om läget i omvärlden

¹ Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap

allvarligt påverkar vårt land eller hotar vår säkerhet och självständighet. Regeringen kan besluta om höjd beredskap för att stärka Sveriges möjligheter att försvara sig.²

Områden och åtgärder

Kommunen kan ansöka om statsbidrag för förberedande åtgärder som behövs för att verksamheter inom socialtjänst och hälso- och sjukvård kan upprätthållas under höjd beredskap.

Statsbidraget kan sökas inom följande sju områden:

1.Krigsorganisation och krigsplacering

- Planering av kommunens krigsorganisation och dess bemanning
- Utbildning och information till deltagare i krigsorganisation
- Deltagande i utbildningar och övningar rörande krigsorganisation
- Kostnader för anpassningar av HR-system och andra administrativa åtgärder som kan krävas för arbetet med krigsorganisationens bemanning
- Kostnader för samverkan med privata aktörer för planering som rör personalförsörjning, avtal, leveransförmåga och liknande kopplat till socialtjänst och hälso- och sjukvårdsverksamhet under höjd beredskap.

2.Samverkan och ledning

Kunskapshöjande och förmågehöjande insatser, samt samverkan och ledning under höjd beredskap i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.

3.Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering för socialtjänst och hälso- och sjukvård för att upprätthålla verksamhet under höjd beredskap. Det kan exempelvis vara kontinuitetsplanering för försörjningsberedskap eller personalplanering.

4.Beredskapsplanering

Planering för hur verksamheten ska kunna hantera större, långdragna allvarliga händelser under höjd beredskap, exempelvis:

- risk- och sårbarhetsanalyser,
- beredskapsplaner,
- planering av storskalig utrymning och/eller planering av ett ökat antal individer som är i behov av hälso- och sjukvård eller socialtjänst under höjd beredskap,
- deltagande i aktörsgemensam planering av totalförsvaret.

² Myndigheten för civilt försvar (MCF), Krisinformation.se; Höjd beredskap och krig

5. Utbildning och övning

- Deltagande i eller anordnande av utbildningar och övningar, konferenser och nätverksträffar inom området civilt försvar.
- Stabs- och scenarioövningar.
- Planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på lokal, regional och nationell nivå avseende civilt försvar.
- Lokala och regionala övningsplaner som syftar till att stärka socialtjänst och hälso- och sjukvård under höjd beredskap.
- Kompetensutveckling, utbildning och övning med andra aktörer för att stärka socialtjänst och hälso- och sjukvård under höjd beredskap.

6. Informationssäkerhet

Informations- och cybersäkerhet handlar om att skydda viktig information och system så att obehöriga inte kan komma åt dem, att de inte kan manipuleras samt säkerställa att de kan användas som det är tänkt och är tillgängliga där och när de behövs. Utifrån detta kan kommunen ansöka om bidrag för risk- och sårbarhetsanalyser samt åtgärder utifrån analyserna inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

7. Målgruppsanpassad kriskommunikation

Ta fram och anpassa kommunikationsplaner för höjd beredskap för verksamheter inom socialtjänst och hälso- och sjukvård till de som har särskilda behov av kommunikation och att det finns lättillgängliga stöd att använda för att delge information till så många som möjligt.

Övriga områden

Statsbidrag kan även sökas för kostnader för åtgärder inom andra områden som är prioriterade för kommunernas arbete med socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap i syfte att verksamhet kan upprätthållas under höjd beredskap.

Kostnader

Kostnader för personal

Statsbidraget får användas till lönekostnader för personal som arbetar med åtgärder inom de sju prioriterade områdena. Statsbidraget får endast bekosta den del av tjänsten som avser arbete med att stärka socialtjänstens och/eller hälso- och sjukvården under höjd beredskap.

Privata aktörer

Exempelvis:

- Utbildning och övning tillsammans med av kommunen upphandlade utförare av verksamhet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- Planering tillsammans med de upphandlade utförarna i fråga om kontinuitetshantering, beredskapsplanering, samverkan och ledning samt informationssäkerhet och målgruppsanpassad kriskommunikation.

Syftet med åtgärderna ska vara att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap så att kommunens verksamheter inom socialtjänst och kommunala hälso- och sjukvård kan upprätthållas under höjd beredskap.

Det är kommunen som mottagare av bidrag som ansvarar för redovisning och utvärdering samt för att återbetala bidrag som inte har använts.

Investeringar

Bidrag får användas för investeringar som tydligt stärker beredskapen inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård, exempelvis;

- anpassning av lokaler för att möjliggöra vård och omsorg även under höjd beredskap,
- elförsörjning,
- vattenförsörjning,
- värmeförsörjning och
- robust kommunikation.

Bidrag får beviljas med högst 30 procent av den totala kostnaden för investeringen.

Utrustning och material

Bidrag får användas för inköp av utrustning och material för att minska sårbarheten inom socialtjänst och hälso- och sjukvård under höjd beredskap. Det kan exempelvis vara inköp av material och medicinteknisk utrustning för lagerhållning som kan nyttjas under höjd beredskap.

Bidrag får beviljas med högst 30 procent av den totala kostnaden för inköp av utrustning och material för lagerhållning.

Ni kan inte använda bidraget till

- Arbete med krisberedskap som inte har betydelse för höjd beredskap.
- Generellt säkerhetsarbete och interna skydd, till exempel lås och larm samt generell IT-säkerhet som inte är särskilt kopplat till det säkerhetsskydd som krävs för arbetet med civilt försvar.
- Utbildningar och övning inom ordinarie krisberedskap, till exempel brandskydd, hjärt- och lungräddning och pågående dödligt våld (PDV).
- Åtgärder vid en inträffad händelse.

- Investeringar och utrustning som avser kommunal ledningsplats.³
- Abonnemangskostnader för Rakel.⁴
- Personalkostnader för tjänsteman i Beredskap (TiB).
- Inköp av möbler, dator, telefon samt tillbehör för detta.
- Resor till och från utlandet.
- Licenser, abonnemang, prenumerationer och inträdesavgifter.
- Uppdatering av mjukvara.
- Omkostnader i samband med avtalsskrivande.
- Inköp av hjärtstartare.
- SMS-tjänst för kontakt vid driftstörningar i trygghetslarm.
- Inköp av bil.

Hur gör ni en ansökan?

- Ansökan öppnar i e-tjänsten för statsbidrag den 15 september 2026.
- Sista dag att ansöka är den 2 november 2026.
- För att kunna ansöka behöver ni ha utsett ett ombud. Mer information finns på Socialstyrelsens webbplats. Frågor om ombud och hur ni använder e-tjänsten mejlar ni till:
e-tjanst.statsbidrag@socialstyrelsen.se.

När fattas beslut och när kommer bidraget?

Vi planerar att fatta beslut första kvartalet 2027.

Vi betalar ut statsbidraget som ett engångsbelopp till det konto ni skrivit i ansökan.

Hur stort är bidraget och hur fördelas det?

Statsbidraget fördelas under förutsättning att Riksdagen beviljar medel för ändamålet. Bidragets storlek fastställs i regleringsbrev som beslutas under december månad.

Om statsbidraget blir översökt som tidigare ansökningsomgång kommer vi att prioritera de åtgärder som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla statsbidragets syfte, och villkoren i förordningen. Vid bedömningen tar vi

³ För kommunala ledningsplatser har kommunen möjlighet att söka medel för en del av kostnaden från MCF i särskild ordning.

⁴ MCF subventionerar redan idag abonnemangsavgiften för kommuner. Kommuner har även möjlighet att söka medel från MCF för viss Rakelutrustning inom ramen för stödet till kommunala ledningsplatser.

hänsyn till hur stort belopp som finns att fördela, i förhållande till totalt ansökt belopp.

Vilka villkor gäller för att få ta del av bidraget?

Villkoren för statsbidraget styrs av förordning [\(2023:490\) om statsbidrag till kommuner för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap | Sveriges riksdag](#).

Vilka villkor gäller för hur ni får använda bidraget?

Här hittar du alla de viktigaste villkor som du som bidragsmottagare ska uppfylla när du använder statsbidraget.

Tidsperiod

Ni kan använda statsbidraget under perioden 1 januari - 31 december 2027.

Om statsbidraget används till investeringar ska kommunen följa de regler för bokföring, bland annat i fråga om avskrivning och periodisering av kostnader, som i övrigt gäller inom kommunal verksamhet.

Det går bra att göra reserveringar i bokföringen för fakturor som avser bidragsåret men betalas året efter. Förutsättningen är att

- det som fakturan avser ska avse bidragsåret
- fakturan och händelsen ska kunna styrkas vid kontroll.

Dubbelfinansiering är inte tillåtet

Ni kan använda bidrag från flera finansiärer så länge bidraget inte täcker samma kostnader.

Ni ska kunna visa hur ni har använt bidraget

Kommunen ska kunna lämna in underlag som möjliggör att Socialstyrelsen kan göra en fördjupad granskning av statsbidragets användning (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning).

Den kommun som inte kan lämna ett sådant underlag kan bli helt eller delvis återbetalningsskyldig.

Vilka underlag kan kommunen behöva lämna in?

- Utdrag ur huvudbok/kontoutdrag. Det bör finnas ett eget kostnadsställe, projektkod, ansvarsställe eller objektкод för statsbidraget. Redovisningen måste vara tydlig, spårbar och överblickbar.
- Underlag som styrker kommunens genomförda åtgärder.
- Fakturor som styrker nedlagda kostnader. Fakturorna ska vara tydliga och beskriva vad kommunen har betalat för.
- Lönespecifikationer och/eller anställningsavtal som styrker lönekostnader.

Hur går redovisning av bidraget till?

Mottagare av statsbidrag ska åiterrapportera hur bidraget har använts. Socialstyrelsen skickar ett åiterrapporteringsformulär via e-post till kommunens registrator. Det är därför viktigt att ni säkerställer att mejlet når rätt funktion i organisationen.

Redovisa senast i mars 2028

Ni ska åiterrapportera hur ni använt bidraget senast i mars 2028.

Om ni inte åiterrapporterar i tid kan kommunen bli återbetalningsskyldig.

Särskilda uppgifter vi kommer fråga om

För att kunna svara på åiterrapporteringen kommer ni exempelvis behöva spara följande uppgifter under året

- Hur många tjänster som statsbidraget har finansierat
- Vilken typ av tjänst som statsbidraget har finansierat
- Vilken typ av kostnader har bidraget använts till
- Vilka områden ni har arbetat inom med stöd av statsbidraget

När kan Socialstyrelsen kräva tillbaka statsbidraget?

Ni ska använda statsbidraget enligt villkoren för bidraget.

Ni är skyldiga att återbetala hela eller delar av statsbidraget om:

- Mottagaren inte har använt hela statsbidraget under perioden 1 januari – 31 december 2027.
- Någon annan av återbetalningsgrunderna enligt 16 § förordning (2023:490) är uppfylld.

Socialstyrelsen fakturerar berörda mottagare vid belopp över 1000 kronor.

Hur kontaktar ni oss?

Om ni har frågor om bidraget, behöver ändra kontaktuppgifter eller vill ändra uppgifter i ansökan mejla oss på:

statsbidrag.beredskap.kommuner@socialstyrelsen.se.